

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Димитър Димитров Попов – Шуменски университет
„Епископ Константин Преславски“

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност ‘доцент’
в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“

по област на висше образование 2. *Хуманитарни науки*
професионално направление 2.1. *Филология*
(*Германски езици - Съвременен немски език*)

В конкурса за ‘доцент’, обявен в Държавен вестник, бр. 102 от 07.12.2021 г. и в интернет-страницата на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ за нуждите на катедра „Германистика“ към Факултета по хуманитарни науки, като кандидат участва гл. ас. д-р Айля Реджеб Илиязова от Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“.

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № РД-16-011 от 01.02. 2022 г. на Ректора на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ съм определен за член на научното жури, както и за автор на становище във връзка с обявения конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ в ШУ по област на висше образование 2. *Хуманитарни науки*, професионално направление 2.1. *Филология (Германски езици - Съвременен немски език)*, обявен за нуждите на *Катедрата по германистика* към Факултета по хуманитарни науки на ШУ.

Гл. ас. д-р Айля Реджеб Илиязова е единственият кандидат в конкурса. Представените от нея документи и материали по процедурата са в пълно съответствие с изискванията на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“.

Представеният от гл. ас. д-р Айля Реджеб Илиязова комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ШУ и включва следните документи: заявление по образец до ректора, творческа автобиография, диплома за образователно-квалификационна степен „магистър“, диплома за образователна и научна степен „доктор“, списък на научните трудове (заедно със самите публикации), справка за съответствие с минималните национални изисквания по чл. 2 б, ал. 2 и 3 от ЗСРАСРБ, справка за цитиранията, справка за оригинални научни приноси със съответните доказателства, справка за допълнителни показатели, приложими за съответната област по чл. 2 б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ със съответните доказателства, декларация за авторство, декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи, преписи от протоколи от КС, ФС, АС във връзка с конкурса, държавен вестник с обявата на конкурса, удостоверение за трудов стаж, справка за учебна работа, документи за научно-изследователска работа (служебна бележка за участие в проекти), хабилитационен труд, научни публикации (печатни и електронни).

В обявения конкурс единствената кандидатка гл. ас. д-р Айля Реджеб Илиязова е представила следните материали: 2 монографии, 1 студия, 11 статии, участия в 3 национални и 7 университетски научноизследователски проекта; участия с доклади в 3 международни и 8 национални конференции, семинари и работни групи, 5 цитирания в български и чужди научни издания.

Научно-приложната и педагогическата дейност на кандидатката са представени съответно с участия в 10 проекта, 18 квалификационни форми за повишаване на преподавателската квалификация и усвояване на нови методи на преподаване, както и в 12 лекционни курса, водени в ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“. Резултатите от изследванията на д-р Айля Илиязова са апробирани на 11 солидни международни и национални форума (от тях 3 са международни), което свидетелства за една отлична активност, креативност и комуникативност в динамичния процес на обмен на идеи между съвременните германисти.

2. Кратки биографични данни на кандидата

Айля Реджеб Илиязова е родена на 15.11.1973 г. в Шумен. От 2003 до 2006 г. учи в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, където завършва като филолог и преподавател по специалност *Немска филология. Лингвистика и превод*. След това продължава професионалната си кариера в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, където през 2014 г. става *доктор по филология*, защитавайки дисертационен труд на тема *“Ценностни ориентации в немската и българската фразеология*, (публикуван в Шумен, през 2019 г., с обем от 275 стр). Трудовият си стаж д-р Айля Илиязова започва като учител в ОУ „Панайот Волов“ – с. Живково, а като преподавател работи от 2017 г. в Катедрата по немска филология и чуждоезиково обучение (сега катедра „Германистика“) на ШУ. През 2001 г. придобива немска езикова диплома DSH и учи специална педагогика и славистика като допълнителна специалност в Bayerische Julius-Maximilians-Universität във Вюрцбург, Германия. Член е на Съюза на германистите в България, както и на Дружеството на преподавателите по немски език в България

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Оценка на учебно-педагогическа дейност

Гл. ас. д-р Айля Реджеб Илиязова има 5 г. преподавателски стаж във ВУЗ. Задължителните лекционни курсове, които тя ръководи, са предимно в сферата на **методиката на преподаването на немски като чужд език** със студентите в ОКС „Бакалавър“ от специалностите: *Приложна германистика* (редовно обучение), *Приложна лингвистика (АЕ/НЕ)*, *Растителна защита*, и в ОКС „Магистър“ – на *Немска филология, Лингвистика и превод* и при *Езиково обслужване на туризма и бизнеса*. Нейният избираем лекционен курс е ориентиран предимно към **синхронната германистична лингвистика** и тематично е посветен на проблемите на **културологичното начало в хуманитаристиката**. Д-р Айля Илиязова е организираща участие на студенти в **Национален проект на Гьоте институт България** под наслов **„От практиката – за практиката“**, участвала е също активно в разработката на учебните планове на катедрата, както и в изработването на документацията за акредитиране на специалността. Като член на Общото събрание на ФХН и като член на Комисията по присъждане, признаване и трансфер на кредити към ФХН за специалностите *Приложна германистика* и *Приложна лингвистика*, както и като член на Комисията за проверка на спазването на нормативните изисквания и решения на Методическия съвет при организирането и реализирането на практическата подготовка на студентите с педагогически профил тя се представя достойно с ярко подчертаното си екипно поведение на отзивчив колега.

Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

Областите на научната квалификация и на професионалния интерес на гл. ас. д-р Айля Реджеб Илиязова, както е видно от публикуваните материали, са предимно в сферата на когнитивната лингвистика, семасиологията, психолингвистиката, прагматиката, лингвистичната философия и културологията. Това е представено най-пълно в нейното

монографично изследване *РАЗЛИЧНИЯТ ХОРИЗОНТ. Немският когнитивно-лингвистичен модел*. Шумен: VII „Епископ Константин Преславски“, 2021, 180 стр. Print ISBN 978-619-201-535-0, имащо претенции за хабилитационен труд, в обявения конкурс за академичната длъжност ‘доцент’. Този труд представлява солидно интердисциплинарно многоаспектно изследване, осъществено върху наблюдения над особеностите на когнитивно-лингвистичния модел на немската менталност и нейният езиков израз, отразени в речниците. Комплексният подход към лингвистичните факти е апробиран чрез анализ не само от чисто лингвистичната позиция, а представя и обединяване и синхронизиране на анализи от семасиологична, психолингвистична, културологична и когнитивна гледна точка. Отправен момент при това синхронизиране в настоящата лингвистична разработка е когнитивната парадигма, която представя в семантичен и прагматичен аспект процесите на познанието във връзка с комуникативното поведение на немскоезичните говорещи с цел разрешаване на проблеми в общуването (т. нар. интелигентно речево поведение). Изследването представлява опит да се продължи и конкретизира актуалната дискусия във философията на езика за граматиката на менталността, както и за същността на прагматическата интерпретация. Тази дискусия обхваща и интерпретацията в настоящия труд за протичането на когнитивните процеси и механизми чрез които установените вече мисли се превръщат в установени езикови изрази. Анализът е съсредоточен върху открояването на системните и структуроопределящите семантични пространства на немския език, чиято знакова система служи не само за познание и за комуникация, а дава представа и за немскоезичния културен код, който способства за предаване на акумулираната през вековете ментална информация.

Изследването е изпълнено прецизно, следвайки класическата композиционна схема за съразмерност и хармония на пропорциите в научния текст. Написано е на добър научен език и притежава ясен стил на изложение на разглежданата тематика. Книгата може да послужи за целите на преподаването в академична среда.

Приноси (научни, научно-приложни, приложни)

Сред множеството достойнства на труда се открояват оригиналността и систематичността на използваните описателни и обяснителни модели на езиковите факти, които допринасят за комплексното представяне на изследвания феномен; адекватността на системата от оперативни термини; солидният и извънредно разнообразен доказателствен и илюстративен емпиричен материал, обхващащ достатъчен на брой единици; множеството наблюдения, изводи и обобщения, които също допринасят за задълбочаването на познанието. Като общи характеристики на хабилитационния труд и останалите публикации могат да се посочат актуалността, оригиналността и добросъвестността, както и систематичността в представянето на сложни лингвистични феномени, които така също свидетелстват за своеобразното бягство на авторката от идеята за изтъкване на случайното или за самоцелното търсене на стандартното, но подчертават и нейния професионален усет за открояване на специфичното. Отделните публикации разширяват тематично публикационния профил на кандидатката, като разглеждат отделни важни проблеми от областта на съвременната германистика.

4. Оценка на личния принос на кандидата

В обобщение този труд представя автора си като изследовател със солидна теоретична и методологична подготовка, който генерира продуктивни идеи, разработва ги концептуално успешно, апробирайки тяхната валидност чрез адекватен експериментален дизайн. Резултатите от подобен род изследвания обогатяват не само германистичната наука, но също и езикознанието като цяло, и биха могли да бъдат използвани за евентуални бъдещи паралелни корпусни изследвания.

5. Лични впечатления

Личните ми впечатления за изявите на кандидата се допълват и от участията на д-р Айля Илиязова на различни научни форуми, където тя нееднократно е привличала вниманието на

аудиторията с достолепното си поведение на добър оратор и интересен събеседник, но също и на ерудиран и предпочитан преподавател от студентите.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение към рецензирането на тази монография е необходимо да се изтъкне, че тя е написана с евристичен усет и с висока научна компетентност, включваща неоспорима научна аргументация в аналитично написаните раздели, че в нея са представени балансирано теоретично обосновани и добре планирани изследователски процедури, приложени адекватно за целите на описанието на немския лингвистично-когнитивен модел. Като цяло тя има несъмнен принос за съвременната българистична германистика.


С убеденост изразявам еднозначната си позиция като член на НЖ в качеството си на автор на становище, че подкрепям заемането на съответната академична длъжност 'доцент' от кандидата гл. ас. д-р Айля Реджеб Илиязова.

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Айля Реджеб Илиязова, **отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“.

Кандидатът в конкурса е представил **достатъчен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание, като представителна част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от международни академични издателства. Теоретичните разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на гл. ас. д-р Айля Реджеб Илиязова е **несъмнена**. Постигнатите от гл. ас. д-р Айля Реджеб Илиязова резултати в учебната и научно-изследователската дейност **напълно** съответстват на специфичните изисквания на катедра „Германистика“ към Факултета по хуманитарни науки на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, приети във връзка с Правилника на Шуменския университет за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Факултета по хуманитарни науки на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ за избор на гл. ас. д-р Айля Реджеб Илиязова на академичната длъжност 'доцент' в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ по област на висше образование 2. *Хуманитарни науки*; професионално направление 2.1. *Филология (Германски езици - Съвременен немски език)*.

25.02. 2022 г.
гр. Шумен

Изготвил становището: 
проф. д-р Димитър Попов